

VOL. 1. N° 1.
GOVERNANÇA DE LA CIUTAT I DRETS CULTURALS
GOBERNANZA DE LA CIUDAD Y DERECHOS CULTURALES
GOVERNMENT OF THE CITY AND CULTURAL RIGHTS

Coord. **Jordi Pascual**, Universitat Oberta de Catalunya

Introducció

Les ciutats són espais d'oportunitats, de conflicte i de debat. A les ciutats es generen les idees i les propostes de transformació de la nostra societat. La cultura és una dimensió fonamental de la nostra societat. Analitzar aquesta dimensió amb rigor és imprescindible per transformar el món, per fer-lo més just i més lliure, és a dir, un món que permeti a cada persona escollir la vida que vulgui tenir.

Introducción

Las ciudades son espacios de oportunidades, de conflicto y de debate. En las ciudades se generan las ideas y las propuestas de transformación de nuestra sociedad. La cultura es una dimensión fundamental de nuestra sociedad. Analizar esta dimensión con rigor es imprescindible para transformar el mundo, para hacerlo más justo y más libre, es decir, un mundo que permita a cada persona escoger la vida que quiera tener.

Introduction

Cities are spaces of opportunities, conflict and debate. The ideas and proposals for transforming our society are spawned in cities. Culture is a fundamental dimension of our society, and rigorous analysis of this dimension is crucial to transform our world to make it a fairer, freer place; a world that allows each person to choose the life they want to lead.

El debat sobre el paper de la cultura en la societat es basa en la reflexió sobre allò que és sensible, sobre la matèria dels nostres imaginaris, sobre els relats que ens permeten explicar-nos com a persones a la recerca de la llibertat. El debat sobre la cultura relaciona conceptes com identitat, diversitat, creativitat, memòria o coneixement crític (els valors intrínsecs de la cultura) amb els reptes de transformació de les ciutats, com la participació ciutadana, la governança o la sostenibilitat. A aquest debat totes i tots hi estem convidats. No pot ser que aquest sigui només un debat d'experts acadèmics, ni d'institucions, ni de professionals... Aquest és un debat de la ciutadania, i l'enorme responsabilitat dels qui dediquen temps a la cultura és fer que aquest debat sigui, efectivament, un debat de la ciutadania.

El debate sobre el papel de la cultura en la sociedad se basa en la reflexión sobre lo que es sensible, sobre la materia de nuestros imaginarios, sobre los relatos que nos permiten explicarnos como personas en busca de la libertad. El debate sobre la cultura relaciona conceptos como identidad, diversidad, creatividad, memoria o conocimiento crítico (los valores intrínsecos de la cultura) con los retos de transformación de las ciudades, como la participación ciudadana, la gobernanza o la sostenibilidad. A este debate todas y todos estamos invitados. No es posible que éste sea sólo un debate de expertos académicos, ni de instituciones, ni de profesionales... Éste es un debate de la ciudadanía, y la enorme responsabilidad de quienes dedican tiempo a la cultura es hacer que este debate sea, efectivamente, un debate de la ciudadanía.

The debate on the role of culture in society is based on reflections about what is sensitive, about the content of our imaginations, about the stories that let us explain ourselves as individuals in pursuit of freedom. The culture debate links concepts like identity, diversity, creativity, memory or critical knowledge (the intrinsic values of culture) with the challenges of transforming cities, like citizen participation, governance or sustainability. All of us are invited to take part in this debate. It can not only be a debate among academic experts, institutions or professionals. This is a debate for all citizens, and the huge responsibility of those who devote their time to culture is to ensure that this debate really is a debate among citizens.

Aquest número de *kult-ur* vol ser una contribució a aquest debat. Hi trobareu un repàs exhaustiu a la línia que relaciona els drets, la política, la governança i el desenvolupament a les ciutats.

Obre aquest número el professor **Patrice Meyer-Bisch**, un dels millors experts mundials en la relació entre els drets humans i la cultura, i impulsor de la declaració de Friburg sobre els drets culturals. El professor Meyer-Bisch exposa amb claredat que qualsevol procés de desenvolupament s'ha de basar en els drets humans, i assenyala la importància d'esmentar, en primer lloc, i sense complexos, els drets culturals (que comporten alfabetització, creativitat, coneixement crític, sentit del lloc, empatia, confiança, risc, respecte i

Este número de *kult-ur* quiere ser una contribución a este debate. En él hallarán un repaso exhaustivo a la línea que relaciona los derechos, la política, la gobernanza y el desarrollo en las ciudades.

Abre este número el profesor **Patrice Meyer-Bisch**, uno de los mejores expertos mundiales en la relación entre los derechos humanos y la cultura, e impulsor de la declaración de Friburgo sobre los derechos culturales. El profesor Meyer-Bisch expone con claridad que cualquier proceso de desarrollo se debe basar en los derechos humanos, y señala la importancia de mencionar, en primer lugar, y sin complejos, los derechos culturales (que conllevan alfabetización, creatividad, conocimiento crítico, sentido del lu-

This issue of *kult-ur* aims to contribute to this debate. Here you will find an exhaustive review covering questions related to rights, politics, governance and development in cities.

The opening article is by Professor **Patrice Meyer-Bisch**, one of the world's leading experts in the relationship between human rights and culture, and instigator of the Fribourg declaration on cultural rights. Professor Meyer-Bisch argues that any development process must be grounded on human rights, and stresses that first of all, and with no reservations, cultural rights (which include literacy, creativity, critical knowledge, sense of place, empathy, trust, risk, respect and recognition) need to be men-

reconeixement). Aquests elements han de ser mobilitzats abans que cap altre element del sistema, perquè són a la base que permet la seva comprensió (i la seva transformació). Tot seguit, el professor **Raymond Weber** ens porta a analitzar en profunditat els diferents significats del concepte de governança, des de la talaia privilegiada d'haver estat durant gairebé una dècada el director de cultura del Consell d'Europa. Ens alerta el professor Weber que la governança de la cultura no és pas una «tècnica» per gestionar la cultura millor, sinó una ètica, relacionada amb els principis de la transparència, la igualtat d'oportunitats, la participació, la cooperació, la responsabilitat, l'apoderament i la construcció de capacitats. El professor Weber afirma que la governança de la cultura s'ha de basar, de manera explícita, en els drets culturals.

gar, empatía, confianza, riesgo, respeto y reconocimiento). Estos elementos deben ser movilizados antes que ningún otro elemento del sistema, porque están en la base que permite su comprensión (y su transformación). A continuación, el profesor **Raymond Weber** nos lleva a analizar en profundidad los diferentes significados del concepto de gobernanza desde la atalaya privilegiada de haber sido durante casi una década el director de cultura del Consejo de Europa. Nos alerta el profesor Weber de que la gobernanza de la cultura no es en absoluto una «técnica» para gestionar la cultura mejor, sino una ética, relacionada con los principios de la transparencia, la igualdad de oportunidades, la participación, la cooperación, la responsabilidad, el empoderamiento y la construcción de capacidades. El profesor Weber afirma que la

tioned. These elements have to be mobilised before any other element in the system, because they form the base that allows us to understand (and transform) this system. This article is followed by Professor **Raymond Weber**'s comprehensive analysis of the different meanings of the concept of governance, from the privileged position of having been director of culture of the Council of Europe for almost a decade. Professor Weber warns us that cultural governance is not a "technique" to manage culture better, but an ethic, related to the principles of transparency, equal opportunity, participation, cooperation, responsibility, empowerment and capacity building. Professor Weber states that cultural governance must be explicitly grounded on cultural rights.

Segueixen dos articles que aborden, des de perspectives diferents, les dificultats que avui té el món de la cultura en la nostra societat, i que potser podríem resumir com a crisi de legitimitat. L'investigador **Nicolás Barbieri** ens recorda que les polítiques culturals tenen un excés d'institucionalització, un excés de professionalització i massa accent en la democratització. El professor Barbieri afirma que només podrem legitimar la cultura si la considerem un bé comú, una eina d'acció política i social, un sistema complex que permeti implicar tota la ciutadania. No es tractaria de fer, afirma Barbieri, menys política cultural sinó de fer-la diferent: reconeixent la cultura com a substantiu i com a adjectiu, treballant la política cultural com una política de béns comuns.

governanza de la cultura se debe basar, de manera explícita, en los derechos culturales.

Siguen dos artículos que abordan, desde perspectivas diferentes, las dificultades que hoy tiene el mundo de la cultura en nuestra sociedad, y que quizá podríamos resumir como crisis de legitimidad. El investigador **Nicolás Barbieri** nos recuerda que las políticas culturales tienen un exceso de institucionalización, un exceso de profesionalización y demasiado acento en la democratización. El profesor Barbieri afirma que únicamente podremos legitimar la cultura si la consideramos un bien común, una herramienta de acción política y social, un sistema complejo que permita implicar a toda la

The next two articles take different perspectives to explore the difficulties facing the world of culture in today's society, and what we might summarise as a crisis of legitimacy. Researcher **Nicolás Barbieri** reminds us that cultural policies are over-institutionalised, over-professionalised and place too much emphasis on democratisation. Professor Barbieri argues that we can only legitimise culture if we understand it as a common good, a tool for political and social action, a complex system that allows all citizens to be involved. The question is not, Barbieri claims, to have fewer cultural policies, but to make them different: to recognise culture as a noun and an adjective, to forge cultural policy as a policy of common goods. Professor **John Holden** offers a detailed analysis of the transformations witnessed in

El professor **John Holden** analitza amb detall les transformacions que ha experimentat el món de la cultura en les darreres dues dècades: la progressiva centralitat de la cultura en les vides de les persones ha anat acompanyada d'una crisi de legitimitat de les institucions culturals. El professor Holden també proposa fer unes polítiques culturals diferents, que equilibrin els diferents valors de la cultura: intrínsec, instrumental i institucional. El professor Holden demana que les polítiques urbanes atorguin un paper principal a la cultura, atenent tant a la seva importància per al desenvolupament econòmic de les ciutats, com (i sobretot) al paper fonamental que juga la cultura en el desenvolupament humà de tots i cadascun dels ciutadans.

ciudadanía. No se trataría de hacer, afirma Barbieri, menos política cultural sino de hacerla diferente: reconociendo la cultura como sustantivo y como adjetivo, trabajando la política cultural como una política de bienes comunes. El profesor **John Holden** analiza con detalle las transformaciones que ha experimentado el mundo de la cultura en las últimas dos décadas: la progresiva centralidad de la cultura en las vidas de las personas ha ido acompañada de una crisis de legitimidad de las instituciones culturales. El profesor Holden también propone realizar unas políticas culturales diferentes, que equilibren los diferentes valores de la cultura: intrínseco, instrumental e institucional. El profesor Holden pide que las políticas urbanas otorguen un papel principal a la cultura, atendiendo tanto a su importancia para el desa-

the area of culture over the last two decades: alongside the increasing centrality of culture in people's lives, cultural institutions have faced a crisis of legitimacy. Professor Holden also calls for different cultural policies that find the balance between the intrinsic, instrumental and institutional values of culture. Professor Holden urges urban policies to give culture a central role, recognising both its importance in the economic development of cities and (above all) its crucial function in the human development of each and every one of their citizens.

The next three articles explore fundamental concepts in local cultural governance: creativity, diversity and sustainability. Professor **Mont-**

Segueixen tres articles que desenvolupen conceptes bàsics en la governança local de la cultura: la creativitat, la diversitat i la sostenibilitat. La professora **Montserrat Pareja** exposa els debats al voltant de la creativitat com a eix vertebrador del desenvolupament de les ciutats i explica el protagonisme creixent de les iniciatives *bottom-up* i l'emergència de nous actors. La professora Pareja demana el reconeixement de totes les forces existents al territori i una diagnosi compartida, com a passos necessaris per fer una ciutat representativa del teixit socioeconòmic existent i que posi la creativitat a l'abast de tothom. El professor **Davide Ponzini** treballa amb la governança de la diversitat cultural i exposa les diverses opcions que una ciutat pot

rrollo económico de las ciudades, como (y sobre todo) al papel fundamental que juega la cultura en el desarrollo humano de todos y cada uno de los ciudadanos.

Siguen tres artículos que desarrollan conceptos básicos en la gobernanza local de la cultura: la creatividad, la diversidad y la sostenibilidad. La profesora **Montserrat Pareja** expone los debates en torno de la creatividad como eje vertebrador del desarrollo de las ciudades y explica el protagonismo creciente de las iniciativas *bottom-up* y la emergencia de nuevos actores. La profesora Pareja pide el reconocimiento de todas las fuerzas existentes en el territorio y una diagnosis compartida, como pasos necesarios para construir

serrat Pareja describes the debates around creativity as the backbone of development in cities and explains the increasing role of bottom-up initiatives and the emergence of new actors. Professor Pareja highlights the recognition of all the forces in a region and shared diagnosis as vital steps to ensure that a city represents its socio-economic fabric and makes creativity accessible to everyone. Professor **Davide Ponzini's** work concerns the governance of cultural diversity and he explores the different options a city can consider to recognise and develop this diversity, including political recognition of diversity, and setting up platforms, institutions or specific processes to deal with it. Finally Professor **Nancy Duxbury** analyses the recent intensification and spread

contemplar a l'hora de reconèixer-la i desenvolupar-la, entre les quals hi ha el reconeixement polític de la diversitat i l'establiment de plataformes, institucions o processos específics sobre el tema. Finalment, la professora **Nancy Duxbury** analitza els debats recents que relacionen sostenibilitat i cultura, en constata la intensificació i la generalització, però demana més encara: vigor als governs locals i als anomenats sectors professionals de la cultura per implicar la ciutadania en els debats i per superar una concepció ambientalista o urbanística (al capdavall «tècnica») de la sostenibilitat. Comptat i debatut, Pareja, Ponzini i Duxbury ens demanen humanitzar la creativitat, la diversitat i la sostenibilitat.

una ciudad representativa del tejido socioeconómico existente y que ponga la creatividad al alcance de todo el mundo. El profesor **Davide Ponzini** trabaja con la gobernanza de la diversidad cultural y expone las diversas opciones que una ciudad puede contemplar a la hora de reconocerla y desarrollarla, entre las que se encuentran el reconocimiento político de la diversidad y el establecimiento de plataformas, instituciones o procesos específicos sobre el tema. Finalmente, la profesora **Nancy Duxbury** analiza los debates recientes que relacionan sostenibilidad y cultura, constata su intensificación y la generalización, pero pide más aún: vigor a los gobiernos locales y a los llamados sectores profesionales de la cultura para implicar a la ciudadanía en los debates y para superar una concepción ambientalista o urbanística (al fin y al

of debates linking sustainability and culture, but calls for still more, urging local governments and the so-called professional culture sectors to engage citizens in debates and to go beyond an environmental or urbanistic (in the end, “technical”) conception of sustainability. In sum, Pareja, Ponzini and Duxbury advocate the humanisation of creativity, diversity and sustainability.

The final article in this issue is by **Jordi Baltà, Vesna Čopič** and **Andrej Srakar**, and provides a unique, indispensable and exhaustive review of the recent literature on cultural governance in cities. Based on a study by the European Expert Network on Culture (EENC) for the European Commis-

Clou el número un article de **Jordi Baltà, Vesna Čopič i Andrej Srakar** que comenta la bibliografia recent sobre la governança de la cultura a les ciutats. A partir d'un treball realitzat per la xarxa d'investigadors europeus sobre cultura (EENC) per a la Comissió Europea, els autors repassen més de cinquanta publicacions que examinen la noció de governança de la cultura, les seves implicacions en la política cultural i les transformacions en la gestió dels equipaments culturals. Es tracta d'un resum únic, imprescindible i exhaustiu.

Acabo. Si hagués de resumir en un paràgraf aquest número de *kult-ur* diria que els seus articles fonamenten la necessitat que les polítiques cul-

cabo «técnica») de la sostenibilidad. En resumen, Pareja, Ponzini y Duxbury nos piden humanizar la creatividad, la diversidad y la sostenibilidad.

Cierra el número un artículo de **Jordi Baltà, Vesna Čopič y Andrej Srakar** que comenta la bibliografía reciente sobre la gobernanza de la cultura en las ciudades. A partir de un trabajo realizado por la red de investigadores europeos sobre cultura (EENC) para la Comisión Europea, los autores repasan más de cincuenta publicaciones que examinan la noción de gobernanza de la cultura, sus implicaciones en la política cultural y las transformaciones en la gestión de los equipamientos culturales. Se trata de un resumen único, imprescindible y exhaustivo.

sion, the authors review over fifty publications examining the notion of cultural governance, its implications for cultural policies and transformations in cultural sector management.

And here I finish. If I had to sum up this issue of *kult-ur* in a single paragraph, I would say that its articles substantiate the need for cultural policies to take a much needed leap forward and focus on building citizenship; to abandon the excesses of institutionalisation while continuing to provide a public service; to leave behind the burden of corporate and sector-based logic; to serve all the inhabitants of a city, wherever they come from, wherever they live. It shows that the countries of the

turals facin un salt endavant i se centrin en la construcció de ciutadania. Que abandonin l'excés d'institucionalització sense perdre la vocació de servei públic. Que deixin el llast de lògiques corporatives i sectorials. Que serveixin a tots els habitants d'una ciutat, vinguin d'on vinguin, i visquin on visquin. Que els països de la vella, superba i desorientada Europa aprenguin dels processos culturals de base dels països emergents. Que arreu del món es fonamentin les polítiques en els drets culturals. Que els autoanomenats actors culturals no tinguin por d'implicar-se activament en debats socials i polítics més amplis, i més difícils. Tots som Hamlet i només podrem ser més lliures si fem de la cultura una dimensió més bàsica, més operativa de les nostres vides.

Acabo. Si tuviera que resumir en un párrafo este número de *kult-ur* diría que sus artículos fundamentan la necesidad de que las políticas culturales den un salto hacia delante y se centren en la construcción de ciudadanía. Que abandonen el exceso de institucionalización sin perder la vocación de servicio público. Que abandonen el lastre de lógicas corporativas y sectoriales. Que sirvan a todos los habitantes de una ciudad, vengan de donde vengan, y vivan donde vivan. Que los países de la vieja, soberbia y desorientada Europa aprendan de los procesos culturales de base de los países emergentes. Que por todo el mundo se fundamenten las políticas en los derechos culturales. Que los autollamados actores culturales no tengan miedo de implicarse activamente en debates sociales y políticos más amplios, y más difíciles. Todos somos

old, arrogant and directionless Europe must learn from the grassroots cultural processes of emerging countries; that the self-appointed cultural actors must not be afraid of actively engaging in wider, more taxing social and political debates. We are all Hamlet, and we can only become freer if we make culture a more basic, more operative dimension of our lives.

I want to end this introduction by expressing my most sincere gratitude to Albert López Monfort, and to Paco Marco and all the team at the Universitat Jaume I de Castelló de la Plana. They have had the tenacity to undertake the publication of *kult-ur*, a brave

Voldria acabar aquesta presentació amb l'expressió del meu sincer agraïment a Albert López Monfort, a Paco Marco i a tot l'equip de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana. Ells han tingut la gosadia d'emprendre l'edició de *kult-ur*, una empresa valenta i necessària, i m'han atorgat la responsabilitat de coordinar aquest primer número. He treballat molt a gust amb vosaltres. Moltíssimes gràcies.

Jordi Pascual

Hamlet y únicamente podremos ser más libres si hacemos de la cultura una dimensión más básica, más operativa de nuestras vidas.

Querría acabar esta presentación con la expresión de mi sincero agradecimiento a Albert López Monfort, a Paco Marco y a todo el equipo de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana. Ellos han tenido la osadía de emprender la edición de *kult-ur*, una empresa valiente y necesaria, y me han otorgado la responsabilidad de coordinar este primer número. He trabajado muy a gusto con vosotros. Muchísimas gracias.

Jordi Pascual

and necessary endeavour, and they have given me the responsibility of coordinating this first issue. It has been a pleasure working with you. Thank you very much.

Jordi Pascual

